

سرشناسه	:	بیات آقبلاقی محسن ۱۳۶۱-
عنوان و نام پدیدآور	:	ارزیابی ریسک و راهنمای گام به گام برای کاهش پتانسیل حملات تروریستی علیه ساختمان‌ها- محسن بیات آقبلاقی
مشخصات نشر	:	تهران: نشر هاشم، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	:	۲۱۰ صفحه- وزیری
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۹۵۵۵۰-۴-۸
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	ساختمان‌ها -- پیش‌بینی‌های ایمنی
موضوع	:	ساختمان‌ها -- خطر سنجی
شناسه افزوده	:	نعمت‌اللهی، ناصر، ۱۳۵۱ - ویراستار
رده‌بندی کنگره	:	TH۴۴۳ الف ب/۴ ۱۳۹۶
رده‌بندی دیویی	:	۶۹۰/۲۲
شماره کتابشناس ملی	:	۳۸۹۴۴۳۶

ارزیابی ریسک و راهنمای گام به گام برای کاهش پتانسیل حملات تروریستی علیه ساختمان‌ها

مؤلف و مترجم: محسن بیات آقبلاقی

ویراستار علمی: ناصر نعمت‌اللهی

ناشر: نشر هاشم

سال چاپ: ۱۳۹۶

شمارگان: ۵

قطع: وزیری

نوبت چاپ: نخست

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۵۵۰-۴-۸

بهاء: ۲۵۰۰۰۰ ریال

فهرست

۴	مقدمه مترجم.....
۷	مقدمه.....
۷	پیش زمینه.....
۷	اهداف و قلمرو.....
۹	سازماندهی و محتوای کتاب.....
۱۱	فهرست گام‌ها و وظایف.....
۱۲	فهرست شکل‌ها.....
۱۴	فهرست جداول.....
۱	گام اول: شناسایی تهدید و نمره‌دهی به آن.....
۱	خلاصه.....
۲	شناسایی تهدیدها (وظیفه ۱-۱).....
۵	سلاح‌های انفجاری.....
۹	بمب‌های شیمیایی، بیولوژیک، رادیواکتیو CBR.....
۹	عامل‌های شیمیایی.....
۱۱	عامل‌های بیولوژیکی.....
۱۵	عامل‌های هسته‌ای و رادیواکتیو.....
۱۷	سایر تهدیدات.....
۲۱	جمع‌آوری اطلاعات (وظیفه ۲-۱).....
۲۴	تشخیص تهدید مبنا جهت طراحی (وظیفه ۳-۱).....
۲۵	انتخاب تهدیدهای اولیه.....
۳۱	محاسبه نمره دهی به تهدید (وظیفه ۴-۱).....
۳۴	کاربرگ ۱-۱: انتخاب تهدیدات اولیه.....
۳۶	کاربرگ ۲-۱.....
۳۷	گام دوم: ارزیابی ارزش دارایی‌ها.....
۳۷	خلاصه.....
۳۸	شناسایی لایه‌های دفاعی (وظیفه ۲-۱).....
۳۸	اولین لایه دفاع.....
۳۹	دومین لایه دفاع.....
۳۹	سومین لایه دفاع.....
۴۰	محیط‌های شهری و محیط‌های روستایی.....

۴۳	شناسایی داراییهای بحرانی (وظیفه ۲-۲)
۴۴	شناسایی داراییهای مهم برای لایه اول دفاع
۴۹	شناسایی داراییهای مهم برای لایه دوم دفاع
۴۹	شناسایی داراییهای مهم برای لایه سوم دفاع
۵۶	شناسایی زیرساختها و کاربری های اصلی ساختمان (وظیفه ۲-۳)
۵۶	شناسایی کاربری های اصلی ساختمان
۵۷	شناسایی زیرساختهای اصلی ساختمان
۵۹	درجه حفاظت
۶۲	نمره دهی به ارزش دارایی ها (وظیفه ۲-۴)
۶۸	گام سوم: ارزیابی آسیب پذیری
۶۸	خلاصه
۶۹	سازماندهی تابع برای ارزیابی (وظیفه ۳-۱)
۶۹	انتخاب تیم ارزیاب
۶۹	مشخص نمودن درجه ارزیابی
۷۵	ارزش گذاری مجتمع و ساختمان (وظیفه ۳-۲)
۷۵	۱. بازدید اولیه و تهیه برنامه زمانی و برآورد هزینه و وظایف
۷۵	۲. جلسات در محل مجتمع
۷۶	۳. بازدید سطحی
۷۶	۴. اطلاعات پیش زمینه ارزیابی
۷۷	۵. بررسی اسناد کلیدی
۷۸	۶. بررسی فرایندهای حالت اضطراری
۷۹	۷. تدوین ارزیابی
۸۱	۸. تحلیل کمبود و نقص داده ها
۸۳	تهیه پرونده آسیب پذیری (وظیفه ۳-۳)
۸۳	چک لیست ارزیابی آسیب پذیری ساختمان
۸۴	پایگاه داده های ارزیابی ریسک
۸۵	استفاده از چک لیست ارزیابی آسیب پذیری ساختمان و پایگاه داده های ارزیابی ریسک
۸۶	نمره دهی به آسیب پذیری (وظیفه ۳-۴)
۸۶	عامل افزونگی
۸۹	مقیاس برای درجه بندی آسیب پذیری

۹۵	گام چهارم: ارزیابی ریسک
۹۵	خلاصه
۹۶	تهیه ماتریس ارزیابی ریسک (وظیفه ۴-۱)
۹۷	مشخص نمودن و محاسبه نمره تهدید
۹۷	نمره دهی به ارزش داراییها
۹۸	ارزیابی آسیب پذیری
۹۸	ارزش کاربری های مهم
۱۰۰	ارزش زیرساختهای اصلی
۱۰۰	نمره دهی به تهدیدهای کاربری های اصلی
۱۰۱	نمره دهی به تهدیدهای زیرساختهای اصلی
۱۰۲	نمره دهی به آسیب پذیری کاربری های اصلی
۱۰۳	نمره دهی به آسیب پذیری زیر ساختهای اصلی
۱۰۴	نمره دهی به ریسک (وظیفه ۴-۱)
۱۰۷	اولویت بندی مشاهدات در چک لیست ارزیابی آسیب پذیری ساختمان (وظیفه ۴-۳)
۱۱۳	فصل پنجم
۱۱۳	خلاصه
۱۱۵	مشخص نمودن اقدامات اولیه کاهش خطر (وظیفه ۵-۱)
۱۱۵	اولویت بندی مشاهدات موجود در چک لیست ارزیابی آسیب پذیری ساختمان
۱۱۵	اقدامات قانونی، بازسازی چهارچوب موجود، پارامترهای حفاظت در برابر چهارچوب
۱۲۰	بازنگری اقدامات کاهش خطر (وظیفه ۵-۲)
۱۲۰	قابلیت حمایت سیاسی
۱۲۱	مقبولیت اجتماعی
۱۲۱	هزینه
۱۲۱	منافع
۱۲۱	منابع مالی در دسترس
۱۲۲	مجوز قانونی
۱۲۲	آثار معکوس بر جامعه
۱۲۲	آثار معکوس بر محیط زندگی
۱۲۳	خسارت به محیط زیست
۱۲۳	راهکارهای فنی

۱۲۴.....	تامین مالی برای تعمیر و نگهداری و عملیات
۱۲۴.....	سرعت و سادگی در پیاده سازی
۱۲۴.....	فوریت‌ها و چهارچوب زمانی
۱۲۴.....	راه حل ها و منافع کوتاه مدت
۱۲۵.....	راه حل ها و منافع بلند مدت
۱۲۵.....	برآورد هزینه ها (وظیفه ۵-۳)
۱۲۷.....	هزینه های چرخه-عمر
۱۲۸.....	اولویت های چیدمان
۱۲۹.....	بررسی منفعت به هزینه در اقدامات کاهش خطر تهدیدات تروریستی
۱۳۱.....	افزایش دقت در تخمین هزینه ها
۱۳۱.....	پایگاه داده های ارزیابی ریسک
۱۳۲.....	ارتباط بین اقدامات کاهش خطر و هزینه ها و لایه های دفاعی (وظیفه ۵-۴)
۱۳۹.....	ضمیمه: چک لیست ارزیابی آسیب پذیری ساختمان
۲۰۲.....	منابع

بسم الله الرحمن الرحيم

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ ۚ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَظْلَمُونَ (سوره انفال - آیه ۶۰)

و در برابر آنها آنچه توانستید از نیرو و اسبان بسته و آماده شده، مهیا سازید که بدین وسیله دشمن خدا و دشمن خود و دشمنان دیگری را غیر آنها که شما آنها را نمی‌شناسید، خداوند آنها را می‌شناسد، بترسانید. و هر چیزی که در راه خدا انفاق کنید، به طور کامل به شما داده خواهد شد و بر شما هرگز ستم نمی‌رود.

Against them make ready your strength to the utmost of your power, including steeds of war, to strike fear into (the hearts of) the enemies, of Allah and your enemies, and others besides, whom ye may not know, but whom Allah doth know. Whatever ye shall spend in the cause of Allah, shall be repaid unto you, and ye shall not be treated unjustly...

به کارگیری تمهیدات دفاعی برای دایره دارایی‌ها مسلمین همیشه مورد توصیه پیامبر اکرم(ص) و امامان معصوم(ع) بوده است. آمادگی دفاع در مقابل تهدیدات مختلف وابسته به زمان و مکان یا شرایط خاصی نیست و همیشه باید به عنوان یکی از نیازهای اداسی جامعه به آن توجه نمود. دفاع به دو بخش کلی عامل و غیرعامل تقسیم می‌شود. دفاع عامل به بخشی از دفاع گفته می‌شود که انسان مستقیماً با اسلحه و یا در زمان وقوع حادثه وارد عمل می‌شود اما دفاع غیرعامل بخشی از فرایند دفاع است که قبل از وقوع حادثه و در مقابل تهدیدات مختلف و بدون کاربرد سلاح انجام می‌شود. در واقع دفاع غیرعامل به مجموعه اقداماتی گفته می‌شود که به صورت افزایش استحکام و کاهش دسترسی به دارایی‌ها جهت رسیدن به اهداف زیر انجام می‌شود:

- کاهش توانایی شناسایی داراییها توسط دشمن
- افزایش پیچیدگی جهت ایجاد تاخیر در وقوع حمله
- افزایش استحکام و آسیب‌ناپذیری و در صورت حمله
- افزایش امکان مرمت پذیری و تعمیر داراییها

روش های بسیار زیادی برای رسیدن به اهداف فوق وجود دارد مانند اختفا، استتار، فریب و ... در حال حاضر روش ها، راهکارها و تمهیدات مختلف بصورت علمی و نظام مند، تدوین شده و با عنوان دانش "مهندسی پدافند(دفاع) غیرعامل" به متخصصین و علاقه مندان ارائه شده است. مهندسی پدافند غیرعامل شامل سه بخش زیر است:

۱. مدیریت ریسک
۲. تمهیدات معمارانه
۳. راهکارهای مهندسی

در مهندسی پدافند غیرعامل تهدیدات سه نوع هستند: طبیعی (با منشا طبیعی)، صنعتی (با منشا انسانی و غیر عمدی)، انسان ساخت (با منشا انسانی و عمدی). جنگ ها و حوادث تروریستی از جمله تهدیدات انسان ساخت هستند که بصورت عمدی و برای رسیدن به اهداف خاصی طراحی و اجرا می شوند. بخشی از دانش مهندسی پدافند غیرعامل راهکارهای کاهش پتانسیل حملات تروریستی است. این مطلب در کشور ما از این نظر اهمیت دارد که از ابتدای انقلاب اسلامی تاکنون جامعه ایران یکی از بزرگترین قربانیان تروریسم و جنگ بوده است. متأسفانه بسیاری از هم میهنان طعم تلخ حوادث و آسیب های ناشی از جنگ تحمیلی و تروریسم، ضررت شهادت، جانبازی و اسارت عزیزانشان چشیده اند. انشاءالله در آینده با توسعه و نشر دانش مهندسی پدافند غیرعامل می توان، احتمال وقوع چنین آسیب هایی را کاهش داد.

جای آن دارد که در کشورمان دانش مهندسی پدافند غیرعامل بصورت بومی تولید و انتشار یابد. در همین راستا، ترجمه این کتاب به عنوان گامی کوچک برای رسیدن به این هدف بزرگ، به جامعه بزرگ متخصصان متعهد تقدیم می شود. در پایان لازم می دانم از زحمات آقایان دکتر ناصر احسانی و مرتضی سالاری فر تشکر و قدردانی نمایم که مترجمان را در تهیه این کتاب، راهنمایی و کمک فراوانی نمودند.

محسن بیات آقبلاقی

تابستان ۱۳۹۰ - تهران